

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2024

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2024

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

pentru etapa 2023

**privind implementarea proiectului din cadrul
Programului de Stat (2020–2023)**

Proiectul: Drepturile omului în Republica Moldova: dimensiunea financiară și consolidarea prin gestiunea eficientă a cheltuielilor publice

Cifrul proiectului: **20.80009.0807.35**

Prioritatea Strategică: **IV. Provocări Societale**

Rectorul organizației

STRATAN Alexandru

Consiliul științific/Senatul

STRATAN Alexandru

Conducătorul proiectului

SECRIERU Angela

L.Ș.

Chișinău 2024

CUPRINS

1.	Scopul și obiectivele etapei 2023.....	3
2.	Acțiunile planificate și realizate în 2023.....	3
5.	Impactul științific/social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute.....	11
	Diseminarea rezultatelor obținute în proiect 2023.....	
6.	Lista publicațiilor științifice 2023 (Anexa nr. 2)	12
	Lista participărilor la conferințe	
	Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media	
3.	Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba română (Anexa nr. 1).....	18
4.	Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba engleză (Anexa nr. 1).....	19
7.	Executarea devizului de cheltuieli (Anexa nr. 3).....	24
8.	Componența echipei proiectului pentru anul 2023 (Anexa nr. 4).....	25
9.	Extrasul din procesul-verbal al ședinței Senatului.....	26

1. Scopul etapei 2023 conform proiectului depus la concurs (obligatoriu)

Echipa de proiect, reprezentând Parteneriatul dintre Academia de Studii Economice a Moldovei și Universitatea "B. P. Hașdeu" din Cahul a urmărit pentru anul 2023 realizarea următorului scop:

- ▶ Consolidarea Drepturilor Economice, Sociale și Culturale (DESC) prin dezvoltarea și promovarea conceptului și metodologiei de bugetare în baza drepturilor omului.

Obiectul de cercetare în cadrul temei proiectului este reprezentat de Drepturile Economice, Sociale și Culturale, și anume: dreptul la muncă și protecția muncii, dreptul la educație, dreptul la ocrotirea sănătății, dreptul la asistență și protecție socială, dreptul la un mediu înconjurător sănătos, etc.

2. Obiectivele etapei 2023 (obligatoriu)

Scopul etapei a fost realizat prin urmărirea atingerii următoarelor obiective:

1. Elaborarea cadrului conceptual și metodologic privind bugetarea DESC;
2. Dezvoltarea algoritmului bugetării DESC.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2023 (obligatoriu)

- **Dezvoltarea cadrului conceptual aferent noțiunii *bugetarea bazată pe drepturile omului*.** Studiarea experienței internaționale în domeniul bugetării bazate pe drepturile omului. Identificarea și evaluarea comparată a metodelor de analiză bugetară.
- **Dezvoltarea cadrului metodologic aferent noțiunii *bugetarea bazată pe drepturile omului*.**
- **Argumentarea rolului și importanței bugetării în baza drepturilor omului (BDO) pentru responsabilizarea guvernelor referitor la DESC.**
- **Analiza cadrelor de definire a obligațiilor juridice impuse de DESC în scopul identificării rolului jucat de BDO în sistemul de drept internațional.**
- **Specificarea și concretizarea cadrului metodologic de monitorizare a dreptului la un trai decent.** Analiza cheltuielilor publice aferente nivelului de trai al populației Republicii Moldova. Stabilirea gradului de respectare a dreptului la un trai decent prin prisma cheltuielilor publice efectuate. Identificarea domeniilor vulnerabile care determină creșterea cheltuielilor publice aferente nivelului de trai în Republicii Moldova.
- **Analiza privind raportarea de performanță în calitate de componentă a procesului bugetar publici prin prisma aspectelor conectate la problematica drepturilor omului.**
- **Elaborarea și dezvoltarea cadrului conceptual și metodologic privind bugetarea Dreptului la cultură cu efect de determinare a gradului de respectare a acestuia.** Dezvoltarea algoritmului instrumental al bugetării cheltuielilor publice alocate domeniului cultural, în scopul eficientizării consolidării respectării dreptului la cultură.
- **Elaborarea și dezvoltarea cadrului conceptual și metodologic privind bugetarea Dreptului la ocrotirea sănătății și identificarea factorilor de influență asupra acestui proces.**
- **Cercetarea incluziunii financiare conectată la bugetul public național în calitate de parametru de măsurare a nivelului de respectare a drepturilor omului.**

- **Participarea la expoziția internațională EUROINVENT** (expoziția europeană a creativității și inovării), Iași, România, mai 2023.
- **Organizarea și desfășurarea unui eveniment științifico-practic** destinat schimbului de opinii, prezentării, discutării și diseminării rezultatelor cercetărilor obținute în cadrul etapei anuale a proiectului.
- **Diseminarea rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului în mass media.**

Pentru etapa de raportare (anul 2023) au fost stabiliți următorii indicatori de performanță:

- 1 Ghid metodologic publicat;
- 8 articole publicate;
- 8 participări la conferințe internaționale;
- 1 eveniment științifico-practic organizat la tematica proiectului (tematica etapei 4).
- 1 participare la emisiune TVR în scopul diseminării rezultatelor proiectului.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale (obligatoriu)

Pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale, considerând acțiunile planificate au fost realizate următoarele acțiuni:

- **A fost elaborat cadrul conceptual și metodologic privind bugetarea DESC. Au fost identificate și evaluate prin aplicarea abordării comparate metodele de analiză bugetară.** Au fost identificate nivelurile de analiză bugetară (disecare și comparare a bugetelor): *analiza transnațională* (comparațiile de acest au evidențiat discrepanțele în ceea ce privește cheltuielile statului pentru obligațiile DESC în contexte economice aproximativ similare), *analiza bugetară la nivel național* (au fost analizate metodele și nivelele de generare și colectare a veniturilor, alocarea bugetului și/sau cheltuielile efective la nivelul Bugetului de Stat, Bugetului Asigurărilor Sociale de Stat și FAOAM; *analiza bugetară la nivel subnațional* (au fost realizate comparații ale bugetelor locale, între localități, raioane și regiuni, în unele cazuri, când a fost posibil a fost realizată analiza bugetară de gender, între grupurile defavorizate și între sectoare). Analiza bugetelor la nivel național și subnațional a fost aplicată, în special, pentru a evalua (ne)îndeplinirea de către state a obligațiilor față de grupurile defavorizate, compararea alocațiilor și cheltuielilor între sectoare; *compararea alocărilor și cheltuielilor publice între sectoare* (au fost cercetate dacă cheltuielile cresc, scad sau stagnează în sectoarele cele mai relevante pentru femei, cum ar fi, de exemplu, asistența medicală, accesul la apă și canalizare. Acest tip de analiză a ajutat la evidențierea domeniilor dintr-un buget care sunt subfinanțate sau suprafinanțate în raport cu alte sectoare sau grupuri). Analiza bugetară a fost aplicată la toate etapele ciclului bugetar anual: a) formularea bugetului: realizată, de obicei, de executiv în mod netransparent, b) adoptarea bugetului: prima dată când bugetul este făcut public și dezbătut de către legislativ; c) execuția bugetară: include implementarea și monitorizarea bugetelor și finanțelor; d) audit și evaluare: examinează dacă resursele publice sunt utilizate în mod eficient. Bugetarea este un proces politic dinamic, continuu. Experiența internațională demonstrează faptul că țările folosesc adesea „bugete suplimentare” pe tot parcursul anului lor financiar. „Bugetele suplimentare” se referă la orice rectificare bugetară având în vedere modificări ale priorităților, primirea de fonduri suplimentare, pierderea de fonduri sau alte opțiuni generale de guvernare care modifică bugetul în afara ciclului bugetar legislativ formal.

În plus, factorii economici, cum ar fi „spillover” între bugetele anuale sau „dumpingul fiscal” (situație când guvernul cheltuiește o mare parte din banii săi la sfârșitul ciclului bugetar), are un impact asupra modului în care este derulată analiza bugetară.

Analiza bugetară nu este suficientă pentru evaluare pertinentă a nivelului de îndeplinire de către guvern a obligațiilor sale în materie de respectare a drepturilor omului. Cadrul metodologic dezvoltat în cadrul proiectului cuprinde următoarele patru elemente componente: *analiza efortului politic în materie de drepturi ale omului*. Prin efectuarea unei analize a eforturilor politice întreprinse de un guvern, au fost identificate prioritățile guvernului și modul în care este probabil ca acesta să își structureze bugetul pentru a ține cont de acestea. În cazul în care alte proiecte sau interese sunt prioritizate în detrimentul DESC, este luată în considerare utilizarea analizei bugetare pentru a oferi alternative pragmatice sau alte metode pentru a pleda în favoarea unei reprioritizări. Acest lucru este deosebit de util în perioadele de austeritate sau de criză politică, în care un guvern poate susține că nu deține resursele necesare pentru a-și respecta obligațiile în materie de DESC; *sisteme de indicatori*. Indicatorii sunt utilizați pentru a agrega realizarea progresivă a DESC în cadrul și între țări. Indicatorii care măsoară realizarea progresivă a DESC de-a lungul timpului sunt informați în mare parte de anchetele în gospodării efectuate de agențiile naționale de statistică. Indicatorii prezintă o perspectivă de ansamblu pentru examinarea DESC, spre deosebire de microanalizele și de natura direcționată care apare prin analiza bugetară; *analiza contextului*. Constrângerile contextuale pot limita exercitarea drepturilor omului. Identificarea condițiilor sociale, economice, politice sau culturale istorice care împiedică oamenii să se bucure de drepturile omului sau a modului în care actele sau omisiunile unor terți sau disfuncționalitățile sistemice care împiedică un guvern să își îndeplinească îndatoririle pot avea un impact asupra capacității unui stat de a se conforma obligațiilor sale în materie de DESC. O analiză contextuală ajută la formularea unor concluzii holistice și la stabilirea unor legături de cauzalitate care ar putea să nu fie identificabile atunci când se efectuează o analiză bugetară în mod izolat.

▪ **A fost argumentat rolul și importanța bugetării în baza drepturilor omului (BDO) pentru responsabilizarea guvernelor referitor la DESC.** Legătura strânsă dintre bugetele naționale și obligațiile guvernelor în materie de drepturi economice, sociale și culturale demonstrează importanța ca BDO să devină o cerință legală.

▪ **A fost analizat cadrul de definire a obligațiilor juridice impuse de DESC în scopul identificării rolului jucat de BDO în sistemul de drept internațional.** Deoarece statutul juridic al BDO nu este stipulat în mod explicit în instrumentele internaționale, BDO este o cerință juridică bazată pe normele de interpretare a dreptului internațional, precum și pe funcția de legiferare a comentariilor generale ale Comitetului PIDESC (Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale). În consecință, statutul juridic al BDO este protejat în diferite cadre juridice, de la PIDESC la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (PIDCP). Pentru a consolida poziția juridică a BDO, sunt examinate, de asemenea, alternative pentru a urmări responsabilitatea guvernelor. Deoarece fiecare dintre aceste alternative conține puncte slabe care pot fi remediate de BDO, BDO, ca cerință legală, nu este eficientă doar ca atare, ci și ca supliment la alte instrumente existente.

▪ **A fost concretizat și specificat cadrul metodologic de monitorizare a dreptului la un trai decent.** A fost realizată analiza cheltuielilor publice aferente nivelului de trai în Republica Moldova A fost efectuată analiza gradului de respectare a dreptului la un trai decent prin prisma cheltuielilor publice efectuate. Au fost identificate domeniile vulnerabile ce contribuie la creșterea cheltuielilor publice aferente nivelului de trai în Republicii Moldova. Au

fost analizate măsurile întreprinse de administrația statului pentru reducerea gradului de sărăcie în rândurile populației. Au fost identificați indicatorii globali ai guvernantei utilizați în evaluarea performanțelor administrației publice în scopul creșterii nivelului de trai al populației. A fost determinat efectul produs de creșterea performanțelor administrației publice asupra nivelului de trai în Republica Moldova.

- **A fost realizată analiza privind raportarea de performanță**, obligatorie pentru autoritățile publice de toate nivelele. S-a apreciat atât conținutul rapoartelor, relevanța indicatorilor incluși, cât și transparența acestora rapoarte prin prisma aspectelor conectate la problematica drepturilor omului.

- **A fost elaborat și dezvoltat cadrul conceptual și metodologic privind bugetarea Dreptului la cultură**, inclusiv un set de indicatori cuantificabili ce pot fi utilizați la elaborarea planificărilor cheltuielilor publice la nivel național și local, precum și pentru monitorizarea situației ulterioare. A fost dezvoltat algoritmul instrumental al bugetării cheltuielilor publice alocate domeniului cultural, în scopul eficientizării consolidării respectării dreptului la cultură.

- **A fost elaborat și dezvoltat cadrul conceptual și metodologic privind bugetarea Dreptului la ocrotirea sănătății**. A fost studiat fenomenul riscurilor legate de sănătate și impactul acestuia asupra procesului bugetar.

- **A fost cercetată perspectiva aplicării tehnologiei blockchain în scopul extinderii incluziunii financiare în Republica Moldova cu impact pozitiv asupra consolidării DESC.**

- **Proiectul a participat la expoziția internațională EUROINVENT** (expoziția europeană a creativității și inovării), Iași, România, mai 2023, fiind evaluat cu distincția „Exelență în cercetare” și Medalia de bronz.

- **Proiectul a participat la expoziția internațională specializată INFOINVENT**, Chișinău, Republica Moldova, 22-24 noiembrie 2023, fiind evaluat cu Medalia de aur.

- **Rezultatele științifice obținute în cadrul proiectului au fost diseminate la 2 emisiuni TVR:**

- Radio Moldova Tineret, *Emisiunea „Generația mea”*, participantă Lilia Dragomir, conferențiar universitar, doctor, cercetătoare în echipa de proiect. Data: 29 decembrie 2022. Disponibil pe: <https://www.facebook.com/RMTMoldova/videos/557438752916584/> (neraportat în 2022).
- Radio Moldova Tineret, *Emisiunea „Generația mea”*, participantă Lilia Dragomir, conferențiar universitar, doctor, cercetătoare în echipa de proiect. Data: 28 decembrie 2023. Disponibil pe: <https://www.facebook.com/RMTMoldova/videos/interviu-cu-lica-erhan-doctor-conferen%C8%9Biar-universitar-%C8%99i-lilia-dragomir-doctor-/1420655942192045>.

Indicatorii de performanță aferenți Proiectului au înregistrat următoarele valori:

- a) Numărul publicațiilor, total: 33, inclusiv pe categorii:
 - articole în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS - 2;
 - articole în reviste din străinătate recunoscute - 7;
 - articole în reviste din Registrul Național al revistelor de profil - 5;
 - articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) - 7;
 - articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) - 10;
 - alte lucrări științifice - 2, inclusiv: Ghid metodologic - 1;

- b) numărul de participări la manifestări științifice - 25, dintre care: 11 - manifestări științifice internaționale (în străinătate); 14 - manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova);
- c) trei evenimente științifice la tematica Proiectului organizate și desfășurate;
- d) participarea la două expoziții internaționale;
- e) două participări de diseminare a rezultatelor științifice la emisiuni TVR.

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

▪ **A fost elaborat studiul privind Bugetarea în baza drepturilor omului.** Principalele concluzii ale studiului sunt următoarele:

- Bugetarea în baza drepturilor omului (BDO) înseamnă că deciziile privind modul în care sunt colectate, alocate și cheltuite fondurile sunt determinate de impactul pe care acestea îl au asupra drepturilor oamenilor. Experiența internațională demonstrează faptul că în linii mari, există două moduri în care principiile drepturilor omului pot fi aplicate la întocmirea bugetului. Primul se referă la procesul de stabilire a unui buget, iar cel de-al doilea se referă la conținutul propriu-zis al unui buget.

- BDO înseamnă că procesul de stabilire a unui buget trebuie să fie condus de trei principii: a) transparență (Parlamentul, societatea civilă și publicul ar trebui să dispună de informații accesibile cu privire la deciziile bugetare); b) participare (societatea civilă și publicul ar trebui să aibă oportunități de implicare semnificativă în procesul bugetar); c) responsabilitate (bugetele ar trebui să facă obiectul unei supravegheri și al unui control care să asigure responsabilitatea pentru deciziile bugetare și impactul acestora asupra drepturilor omului. BDO înseamnă că conținutul efectiv al unui buget (adică deciziile luate în legătură cu modul în care sunt strânși, alocați și cheltuiți banii) ar trebui să fie în conformitate cu obligațiile guvernului în materie de drepturile omului. Aceste obligații oferă criterii în funcție de care se poate evalua un buget: a) realizarea progresivă (guvernele trebuie să ia măsuri în vederea realizării depline a drepturilor economice, sociale și culturale în timp); b) obligațiile minime de bază (acestea sunt protecțiile minime pe care guvernele ar trebui să le garanteze tuturor); c) măsuri neretrogradante (principiile drepturilor omului prevăd că guvernele nu trebuie să ia măsuri active pentru a priva oamenii de drepturile de care se bucurau înainte); d) nediscriminare (toate formele de discriminare trebuie să fie interzise, prevenite și eliminate. Acest principiu implică faptul că bugetele ar trebui să fie alocate într-un mod care să reducă inegalitățile sistemice); e) maximum de resurse disponibile (guvernele sunt obligate să ia măsuri pentru realizarea progresivă a drepturilor până la "maximumul resurselor sale disponibile").

- Concluzii și etape următoare: necesitatea unor importante informații suplimentare și detaliate pentru a examina Bugetul Public Național și elementele acestuia prin prisma drepturilor omului; derularea unui proces pentru a conveni asupra unei definiții tangibile și măsurabile a obligațiilor fundamentale minime; identificarea și colectarea informațiilor și datelor financiare mai detaliate despre grupurile care sunt cel mai departe de a-și realiza drepturile omului; un proces de colectare de dovezi, monitorizare și raportare privind drepturile omului în Republica Moldova. Acest proces ar putea identifica unde sunt cele mai mari "lacune" între drepturile existente pe hârtie și cele realizate în practică. Acest lucru ar putea ajuta factorii de decizie să înțeleagă mai bine unde sunt cele mai necesare resurse și modul în care deciziile bugetare afectează drepturile omului.

▪ **Elaborarea studiului referitor la aplicarea cadrului metodologic de monitorizare a dreptului la un trai decent, principalele concluzii formulate fiind următoarele:**

- Urmare a analizei cheltuielilor publice aferente nivelului de trai am stabilit că în Republica Moldova, asigurarea dreptului la un nivel de trai decent, garantat prin norma constituțională se realizează cu dificultate. Veniturile, care reprezintă baza traiului uman, în Republica Moldova nu asigură cetățenilor un trai confortabil. Nivelul scăzut de venituri și riscurile sporite de sărăcie sunt cauzate de oportunitățile economice limitate.

- A fost constatat că printre măsurile luate de administrația statului pentru reducerea sărăciei se numără creșterea salariului minim pe țară de la 1 ianuarie 2023 la 4.000 de lei pentru un program complet de lucru, creșterea proporției pensionarilor care primesc pensii, până la 94,6% din numărul total de persoane în vârstă, îmbunătățirea protecției sociale a familiilor în care cresc copii, a persoanelor cu dizabilități, sprijinirea populației în sezonul rece. În același timp, s-a stabilit că eforturile guvernului în lupta cu sărăcia precum oferirea de ajutoare, subvenții, etc, sunt soluții pe termen scurt, pe termen lung, însă, este necesară o reformă amplă, cu politici în domenii conexe precum piața muncii, asigurarea, sistemul de pensii, etc., care ar conduce la optimizarea cheltuielilor publice.

- În studiul realizat s-a determinat că în Republica Moldova cheltuielile publice aferente nivelului de trai variază între 69% și 74% din BPN. În mediu, peste 70% din cheltuielile bugetului public național sunt orientate spre sectoarele sociale (35% - protecția socială, 14 % - ocrotirea sănătății, 16% - educație, 2,4% - Cultură, sport, tineret, culte și odihnă) și doar 13-14% - spre gospodăria de locuințe și servicii comunale, protecția mediului, și servicii în domeniul economiei. Astfel, s-a constatat că cele mai vulnerabile domenii ce contribuie la creșterea cheltuielilor publice sunt protecția socială, ocrotirea sănătății și cel al educației.

- Studiul efectuat reflectă că administrația publică are un rol cheie și produce un efect direct asupra sporirii nivelului de trai al cetățenilor. Pentru evaluarea eficienței administrației publice, a efectelor sociale pe care aceasta le produce se utilizează *gradul de satisfacție* al populației și *gradul de încredere* în administrația statului și în instituțiile sale. În Republica Moldova, începând cu 2005 nivelul de încredere în autoritățile administrației centrale a înregistrat o tendință de scădere. Totodată, s-a stabilit că performanțele administrației publice sunt evaluate și prin intermediul indicatorilor globali ai guvernanței (WGI), calculați de Banca Mondială începând cu 1996. Moldova a înregistrat rezultate extrem de slabe, pe toate dimensiunile, cu o ușoară ameliorare a stării în ultimii doi ani. Cele mai mari curențe sunt înregistrate la dimensiunea cheie - *Eficacitatea Administrației*,

- În cercetările realizate s-a punctat că creșterea performanțelor administrației publice este realizată și prin formarea unui comportament loial, care la rândul său, depinde de o motivație adecvată. Deseori, administrația desconsideră profund comportamentul loial ca factor al activității de succes al organizațiilor. De asemenea, s-a reflectat că strategia de reformare a administrației publice, recent aprobată, urmărește creșterea performanței administrației, capabile să asigure condiții pentru dezvoltarea durabilă a societății și creșterea nivelului de trai al cetățenilor săi.

▪ **Elaborarea recomandărilor aferente planificării și raportării bazate pe performanță, care reprezintă un instrument eficient de corelare dintre drepturile economice, sociale și culturale ale omului și alocațiile bugetare. Au fost identificate posibilități de îmbunătățire a indicatorilor de performanță în vederea monitorizării mai ample a drepturilor economice, sociale și culturale.**

▪ **Au fost propuse recomandări privitor la perfecționarea cadrului conceptual și metodologic privind bugetarea Dreptului la cultură precum și al algoritmului instrumentar al bugetării cheltuielilor publice alocate domeniului cultural în scopul eficientizării consolidării respectării dreptului la cultură.** Dreptul la cultură este stipulat în diverse documentele internaționale, ceea ce asigură că puterea de transformare a culturii este recunoscută ca motor și facilitator al dezvoltării durabile a întregii națiuni. Aceasta a condus la necesitatea posibilității de măsurare a respectării dreptului cultural. Indicatorii sintetizați întruchipează o metodologie inovatoare care demonstrează rolul multidimensional al culturii în procesele de dezvoltare națională prin fapte și cifre, prin dezvăluirea provocărilor și prin evidențierea oportunităților pentru viitor. O altă etapă importantă realizată asupra cercetării respectării dreptului la cultură prin dimensiunea financiară, este și eficientizarea cheltuielilor publice alocate domeniului cultural cu impact asupra consolidării respectării dreptului la cultură, care poate fi realizat prin dezvoltarea algoritmului bugetării cheltuielilor publice alocate domeniului cultural.

▪ **A fost elaborat studiul referitor la procesul bugetar din perspectiva dreptului la ocrotirea sănătății.** Au fost analizate riscurile legate de sănătate cu impact asupra procesului bugetar. A fost sintetizat setul de indicatori de performanță pentru monitorizarea progresului în consolidarea dreptului la ocrotirea sănătății încadrați în procesul bugetar: reducerea mortalității premature, creșterea speranței de viață, reducerea inegalităților în sănătate, sporirea bună a stării populației, asigurarea acoperirii universale și dreptul de a accesa servicii medicale de cea mai înaltă calitate. Au fost analizate tipurile de indicatori privind evaluarea și monitorizarea programelor naționale de sănătate publică (PNSP). Evaluarea, ca etapă finală a unui proces corect de monitorizare și evaluare a unui PNSP ar trebui să facă o analiză a următoarelor elemente: eficiență, eficacitate, impact, relevanță, sustenabilitate. Modelul logic dezvoltat în studiu urmărește lanțul de planificare, în care intrările (resursele) folosite în activități și proiecte generează produse (indicatori de produs/de proces) care, la rândul lor, duc la rezultate imediate. Indicatorii de rezultat imediat (output-uri) produc rezultatele pe termen mediu care au efecte asupra unui segment al beneficiarilor (outcome-uri) care, la rândul lor, generează impactul pe termen lung asupra beneficiarilor. Indicatorii de eficiență măsoară costurile unitare ale produselor și rezultatelor imediate și fundamentează bugetul necesar pentru atingerea acestora. Au fost analizați determinanții economici ai consumului (venitul personal al consumatorului, veniturile totale realizate de către membrii unei entități, salariul minim și cel mediu realizat la nivelul economiei naționale, facilitățile existente pentru autoconsum, volumul și structura ofertei de bunuri și servicii, prețul produselor și serviciilor) și determinanții neeconomici ai consumului (determinanții psihologici, determinanții sociali, determinanții demografici, determinanții culturali) și identificat impactul potențial al evoluției acestora asupra procesului bugetar.

▪ **A fost elaborat studiul referitor la perspectiva aplicării tehnologiei blockchain în scopul extinderii incluziunii financiare în Republica Moldova cu impact pozitiv asupra consolidării DESC.** A fost argumentată incluziunea financiară în calitate de componentă a drepturilor omului. A fost dezvoltat sistemul de indicatori și parametri de măsurare a incluziunii financiare. A fost studiată experiența internațională în domeniul aplicării tehnologiei blockchain în sistemul financiar și instituțiile acestuia. A fost evaluat potențialul tehnologiei blockchain de extindere a incluziunii financiare.

▪ **Organizarea și desfășurarea mesei rotunde „Respectarea DESC: particularități și provocări” (31 octombrie 2023) de către membrii echipei de proiect de la Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul.** La masa rotundă au fost prezentate rezultatele cercetărilor

efectuate în cadrul proiectului cu privire la cheltuielile publice abordate prin prisma drepturilor economice, sociale și culturale; dreptul la cultură: evaluare și consolidare la nivel național și local; dreptul la un mediu înconjurător sănătos: conceptualizare, respectare și evaluare; dreptul la maternitate sigură: de la concept la politică publică. În cadrul acestei mese rotunde a participat cu o comunicare viceprimarul mun. Cahul pe managementul proiectelor, dezvoltare economică, atragere de investiții, relații economice și digitalizare, doamna Stella Bădin, cu comunicare privind rolul autorităților publice locale în respectarea drepturilor omului prin implementarea proiectelor publice. <https://www.usch.md/diseminarea-rezultatelor-cercetarii-in-cadrul-proiectuluidrepturile-omului-in-republica-moldova-dimensiunea-financiara-si-consolidarea-prin-gestiunea-eficienta-a-cheltuielilo/>

▪ **Organizarea a două sesiuni de informare cu reprezentanții autorităților publice locale din mun. Cahul: specialiști din primăria mun. Cahul, Consiliul raional Cahul, lucrătorii instituțiilor culturale, reprezentanții ai instituțiilor/ întreprinderii din domeniul managementului deșeurilor/ protecției mediului.** În cadrul acestor două sesiuni de informare au fost prezentate principalele recomandări din cele două ghiduri metodologice, elaborate de echipa de proiect din Cahul, aferente dreptului la cultură și dreptului la un mediu sănătos. Municipiul Cahul a obținut titlul de „Capitală cultural-creativă”, elaborând și implementând o strategie de dezvoltare culturală. Recomandările din ghidul „Dreptul la cultură: evaluare și consolidare la nivel național și local” oferă suportul necesar autorităților în evaluarea impactului planului de acțiuni implementat.

▪ **Proiectul a participat și obținut următoarele decorații la expozițiile internaționale:**

- Expoziția internațională „EUROINVENT” (Expoziția europeană a creativității și inovării), Iași, România, 11-13 mai 2023: premiul „Exelență în cercetare” și Medalia de bronz;
- Expoziția internațională specializată „INFOINVENT”, Chișinău, Republica Moldova, 22-24 noiembrie 2023, : Medalia de aur.

▪ **Membrii echipei de Proiect au obținut următoarele distincții de la activități aferente Proiectului:**

- Angela Secrieru, doctor habilitat, profesor universitar, conducătorul proiectului: Medalia „Nicolae Milescu Spătarul” conferită de Academia de Știință a Moldovei;
- Angela Secrieru, doctor habilitat, profesor universitar, conducătorul proiectului: Diplomă de excelență, conferită de Academia de Știință a Moldovei;
- Simion Mija, doctor în științe economice: premiul „Sergiu Chircă” pentru Teza de doctor de excelență Gradul III „Utilizarea metodelor statistice și econometrice în fundamentarea politicii monetare orientată spre stabilitatea prețurilor”, specialitatea 523.02. Statistică economică (Ordin ANACEC nr. 31-A din 13 aprilie 2023. Disponibil pe: https://www.anacec.md/files/Ordin_Laureati_Teza%20de%20excelenta_2023.semnat.pdf);
- Ion Pârțachi, doctor în științe economice, profesor universitar, conducător științific la teza de doctor de excelență în științe economice a dlui Simion MIJA, Diplomă de merit conducătorilor / consultanților științifici ai tezelor laureaților concursului „Teza de doctorat de excelență a anului 2022” (Ordin ANACEC nr. 31-A din 13 aprilie 2023. Disponibil pe: https://www.anacec.md/files/Ordin_Laureati_Teza%20de%20excelenta_2023.semnat.pdf);

▪ **Diseminarea rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului la două emisiuni TVR:**

- Radio Moldova Tineret, *Emisiunea „Generația mea”*, participantă Lilia Dragomir, conferențiar universitar, doctor, cercetătoare în echipa de proiect. Data: 29 decembrie 2022. Disponibil pe: <https://www.facebook.com/RMTMoldova/videos/557438752916584/> (neraportat în 2022).
- Radio Moldova Tineret, *Emisiunea „Generația mea”*, participantă Lilia Dragomir, conferențiar universitar, doctor, cercetătoare în echipa de proiect. Data: 28 decembrie 2023. Disponibil pe: <https://www.facebook.com/RMTMoldova/videos/interviu-cu-licarhan-doctor-conferen%C8%9Biar-universitar-%C8%99i-lilia-dragomir-doctor-/1420655942192045>.

6. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)

Rezultatele proiectului obținute la momentul raportării au impact la nivel local, regional, național, european (internațional).

La nivel local și regional, avându-se în vedere, în special raionul și municipiul Cahul, dar și alte localități din Republica Moldova, prin evenimentele organizate în perioada de raportare (mese rotunde, participări și vizite la diverse instituții specializate și / sau responsabile de problematica DESC), colaborarea cu reprezentanții diverselor instituții publice specializate și grupuri de persoane interesate în problematica DESC este sensibilizată societatea în problematica DESC, sunt promovate ideile dezvoltate în proiect, sunt primite și explorate informații, recomandări, opinii de la diverse grupuri de persoane interesate în subiectele DESC. Se consolidează oportunitatea implementării soluțiilor formulate în cadrul proiectului și îmbunătățirii situației în domeniul DESC la nivel local și regional. Analiza cheltuielilor publice la nivelul municipiului și raionului Cahul a contribuit la consolidarea capacității de decizie a aleșilor locali. Recomandările propuse privind indicatorii de performanță din cadrul programelor au fost preluate de către funcționarii publici în vederea implementării acestora în planificarea bugetară locală.

La nivel național, rezultatele obținute în proiect sunt prezentate, discutate, promovate la nivelul instituțiilor administrației publice centrale, Ministerului Economiei, Ministerului Culturii, organizațiilor din societatea civilă specializate în DESC. Se consolidează oportunitatea implementării soluțiilor dezvoltate în proiect și îmbunătățirii situației în domeniul DESC la nivel național.

La nivel european este posibilă complementarea experiențelor comunitare în domeniul DESC cu cele existente în Republica Moldova. Prin diferitele modalități de diseminare a rezultatelor proiectului se formează oportunitatea constituirii echipelor de cercetare și a parteneriatelor pentru viitoare proiecte internaționale.

După natura impactului, proiectul are impact social: proiectul propune mecanisme de consolidare a DESC. Proiectul are impact economic: soluțiile formulate în cadrul cercetărilor realizate în etapa de raportare au potențial să contribuie la creșterea eficienței cheltuielilor publice și îmbunătăți procesul bugetar prin prisma DESC. Este îmbunătățit procesul de cercetare doctorală prin stimularea elaborării tezelor de doctorat ale tinerilor cercetători incluși proiect. Activitățile de cercetare din cadrul proiectului la etapa de raportare au consolidat considerabil capacitatea echipei de cercetători ai proiectului în aplicarea instrumentelor și tehnicilor analitice de cercetare

(efectuarea sondajelor online, metode moderne de prelucrare a statistică a rezultatelor sondajelor, modelare econometrică, etc.).

7. Colaborare la nivel național și internațional în cadrul implementării proiectului (după caz)

În perioada de raportare, echipa de cercetători ai proiectului a stabilit și explorat, cel puțin, următoarele relații de colaborare la nivel local și național:

- Institutul Economiei Naționale, Academia Română;
- Ministerul Finanțelor;
- Primăria municipiului Cahul;
- Consiliul Raional Cahul;
- Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”;
- Asociația obștească „Pas cu Pas regiunea Sud”;
- Asociația obștească „Cahul 2030”;
- Inspectoratul Muncii Cahul;
- Incubatorul de Afaceri Cahul.

8. Dificultățile în realizarea proiectului (financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.) (după caz)

9. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu)

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2023 în cadrul proiectului din Programul de Stat
*Drepturile omului: dimensiunea financiară și consolidarea prin gestiunea eficientă a
cheltuielilor publice***

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS

1. PÂRȚACHI, Ion, ANGHELACHE, Constantin Silviu, ANGHEL, Mădălina-Gabriela, IACOB, Ștefan Virgil, RĂDULESCU, Irina Gabriela, BREZOI, Alina Gabriela. Analysis of the Situation of Renewable and Non-Renewable Energy Consumption in the European Union. In: *Energies*, 2023, nr. 3(16), pp. 1-15. ISSN 1996-1073. DOI: 10.3390/en16031338. Disponibil: <https://www.mdpi.com/1996-1073/16/3/1338>
2. SECRIERU, A. Local financial autonomy as a prerequisite for improving the provision of public services and goods: the case of the Republic of Moldova. *Baltic Journal of Economic Studies*, 2022, Vol. 8 No. 5, 25-35. ISSN 2256-0963. Disponibil pe: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/1975/1984> (editat ianuarie 2023).

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

3. BOGUȘ, A. Measuring social progress in the context of valuing the right to a standing of living. În: *Journal of International Scientific Publications: Economy & Business*. (IDEAS, EconPapers), 2022, nr.16, 242-251, 0,46 c.a., ISSN 1314-7242 (online). Disponibil: <https://www.scientific-publications.net/en/article/1002433/> (editat decembrie 2022).
4. BOGUȘ A. Ensuring the right to a decent standard of living through efficient public expenditure management. *Romanian Journal of Economics*, The Institute of Național Economy,

Romanian Academy, Volume 57 / 2023, ONLINE ISSN 2344-4657.
<https://revecon.ro/content/volume-57-2023>;

5. BOTNARI, N., COPĂCEANU, C. Guaranteeing the right to health through the compulsory health care insurance funds in the Republic of Moldova. În: *Journal of Public Administration, Finance and Law*. 2022, nr. 26, 31-40. ISSN–L = 2285 – 3499 (online). Disponibil: https://www.jopafl.com/uploads/issue26/GUARANTEERING_THE_RIGHT_TO_HEALTH_THROUGH_THE_COMPULSORY_HEALTH_CARE_INSURANCE_FUNDS_IN_THE_REPUBLIC_OF_MOLDOVA.pdf (editat ianuarie 2023).

6. SECRIERU, A., SECRIERU, Iu. Financing the education sector in crisis situations from the perspective of consolidating the right to education. În: *Journal of International Scientific Publications: Economy & Business*. (IDEAS, EconPapers), 2022, nr.16, 232-241, 0,46 c.a., ISSN 1314-7242 (online). Disponibil: <https://www.scientific-publications.net/en/article/1002433/> (editat decembrie 2022).

7. MOCANU, N. BEDA O. , MARDARI L. , MATEOC T. Inflation in moldova: status, reasons and solutions for its reduction . *Management agricol*. Seria I. VOL XXV (2) Timișoara, 2023, pp. 39-44. ISSN (former ISSN 1453-1410, E-ISSN 2069-2307).

<https://www.lsma.ro/index.php/lsma/article/view/2358/pdf>,
<https://www.lsma.ro/index.php/lsma/issue/view/35/showToc>

8. MOCANU, N. BEDA O. , MARDARI L. , MATEOC T. The performance of the banking system in the Republic of Moldova: theoretical and practical aspects. *Management agricol*. Seria I. VOL XXV (2) Timișoara, 2023, pp. 88-93. ISSN (former ISSN 1453-1410, E-ISSN 2069-2307). 0,2 c.a <https://www.lsma.ro/index.php/lsma/issue/view/35/showToc>

9. MOCANU, N., SECRIERU V., MATEOC-SÎRB N., , MOCANU A. Organizational principles and techniques of fiscal control in the Republic of Moldova. *Management agricol*. Seria I. VOL XXV (2) Timișoara, 2023, pp. 120-125. ISSN (former ISSN 1453-1410, E-ISSN 2069-2307). Disponibil: <https://www.lsma.ro/index.php/lsma/issue/view/35/showToc>.

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

10. NEDELUCU A., Performance report as an essential tool in the efficientizing of public spending in the context of human-rights based budgeting. *The Scientific Journal of Cahul State University “Bogdan Petriceicu Hasdeu” Economic and Engineering Studies*, №. 1 (11), 2022, p.36-42.(editat iunie 2023).

11. NEDELUCU A., Analysis of the national program for child protection for the years 2022-2026 through the lens of respecting economic, social and cultural rights. *The Scientific Journal of Cahul State University “Bogdan Petriceicu Hasdeu” Economic and Engineering Studies*, №. 2 (12), 2022, p.21-29 (editat august 2023).

12. PÂRȚACHI, Ion, ANGHELACHE, Constantin Silviu, ANGHEL, Mădălina-Gabriela, PETRE, Alexandra, OLTEANU, Cristian. Funcțiile banilor în economia modernă. In: *Economica*, 2023, nr. 3(125), pp. 78-94. ISSN 1810-9136. DOI: 10.53486/econ.2023.125.078. Disponibil:

https://ase.md/files/publicatii/economica/ec_2023_3_r2.pdf

13. РУСУ, Светлана. Миграция из Республики Молдова в Российскую Федерацию: особенности трудовой деятельности и адаптация на рынке труда. *Economica*, 2022, nr. 3, 46-61. ISSN 1810-9136. Categoria B. Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/economica/ec_2022_32.pdf (editat decembrie 2022).

14. ȘCHIOPU, Irina. Analiza cheltuielilor publice alocate pentru sectorul „CULTURĂ, SPORT, TINERET, CULTE ȘI ODIHNĂ” prin prisma respectării dreptului cultural în Republica Moldova pe perioada anilor 2019-2022. În: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe economice și ale comunicării)*. 2022, nr. 11(02), pp. 57-63. ISSN 2587-4446, E-ISSN 2587. Disponibil: <https://economy.studiamsu.md/nr-11-2022/>. (editat decembrie 2022).

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

15. BOGUȘ, A. Ensuring the right to a decent standard of living through efficient public expenditure management. În: *The International Conference "Resilience and competitiveness of the national economies - under the sign of creativity, crisis and conflicts" - Resilnat-3c*, 2023, Edition Smart sustainable development and digital transformation, National Institute of Economic Research, Institute of National Economy, 15-16 June, 2023, 67, Romanian Academy București, România. Link:

https://www.ien.ro/sites/default/files/Resilnat%202023_Book%20of%20abstracts_updated.pdf

16. BOGUȘ, A., JOROVLEA, E., Education of loyal behavior of employees through some motivating factors. În: *International scientific publication „Organization of scientific research in modern conditions 2023*, no. 17, March 2023, 63-69; <https://www.proconference.org/index.php/usc/issue/view/usc17-01/usc17-01>

17. DRAGOMIR, Lilia, DARII, Ina. Evaluarea economică a eficienței în sistemul de sănătate publică în Republica Moldova. In: *Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și mondiale*, Ed. Editia 1, R, 28-29 octombrie 2022, Chișinău. Chișinău, Moldova: CEP USM, 2022, R, p. 31. (editat decembrie 2022).

18. DRAGOMIR, L. Eficacitatea programelor de sănătate în Republica Moldova. In: *Dezvoltarea economico-socială durabilă a euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere*, Ed. 18, 28 octombrie 2022, Iași, România. Iași, România: Performantica, 2022, Vol.42, pp. 149-153. ISSN 2971- 8740 ISSN- L 2971- 8740. (editat decembrie 2022).

19. DRAGOMIR, L. Methods of financing the health system in the Republic of Moldova. În: *The 18th Edition of the International Conference on European Integration - Realities and Perspectives: conf. șt. intern.*, 19-20 mai, 2023. Danubius University, Galați România, p.444-450. EIRP Proceedings (EBSCO Publishing). ISSN 2067 - 9211. Disponibil: <https://dp.univ-danubius.ro/index.php/EIRP/article/view/329/332>

20. SECRIERU, A., PÂRȚACHI, I., BOTNARI, N., BOGUȘ, A., NEDELICU, A., ROȘCĂ-SADURSCHI, L., CECLU, L., ȘCHIOPU, I., MOCANU, N., DRAGOMIR, L., ȚUGUI, E., NASTASIU, A., MIJA, S., SECRIERU, Iu., RUSU, S. Integrated approach to the financial dimension of economic, social and cultural rights in the Republic of Moldova. In: *Proceedings of the 15th edition of EUROINVENT 2023: European Exhibition of creativity and innovation*, 11-13 May, 2023. Romania, Iași, p. 177. ISSN 2601-4564. Disponibil pe: https://www.euroinvent.org/cat/EUROINVENT_2023.pdf

21. MOCANU, N. SECRIERU V, Techniques for performing fiscal control in the Republic of Moldova: Ukraine, Bulgaria, EU: Modern trends in the development of science, technology and innovation: VII International scientific and practical conference. Bulgaria, Burgas 2023, pp. 57-60. ISBN 978-619-239-891-0. 0,4 c.a.

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

22. DRAGOMIR, Lilia. Concentration vectors of the compulsory medical assistance insurance system in the Republic of Moldova. In: *Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii: Culegere de rezumate*, Ed. Ediția 26, 23-24 septembrie 2022, Chișinău. Chișinău Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al ASEM, 2022, Ediția a 26-a rezumate, p. 53. ISBN 978-9975-155-93-9. (editat decembrie 2022).
23. ROȘCA - SADURSCHI L., CECLU L. *Eco - inovarea - promotor al economiei circulare în dezvoltarea afacerilor sustenabile*, Conferința științifică internațională "Strategii și politici de management în economia contemporană", (ediția a 7-a), 9-10 iunie 2022 ASEM, Chișinău, ISBN 978-9975-147-65-1 (PDF). (editat decembrie 2022).
24. ROȘCA - SADURSCHI L., PREPELIȚA I. *Migrația, ca factor important de influență a pieții muncii*, Conferința Științifică Națională „Inovația: factor al dezvoltării social-economice”, ediția a VII-a. 16 decembrie 2022, Universitatea de Stat „B.P.Hasdeu” din Cahul, 2022 Cahul, ISBN 978-9975-88-104-3., p. 24-31. (editat decembrie 2022).
25. SECRIERU, Iu., BÎRSAN, S., KENIG, E. Tehnologia blockchain: oportunități de extindere a incluziunii financiare în Republica Moldova. In: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*, Ed. Volumul X, 7 iunie 2023, Cahul. Cahul: Tipografia „CentroGrafic” SRL, 2023, Vol.10, Partea I, pp. 331-337. ISSN 2587-3571.
26. BOGUȘ, A., BĂIEȘU, M. Prospects for improving living standards in Moldova through improving the performance of public administration, Book of Abstracts publication, The International Scientific Conference "Competitiveness and innovation in the knowledge Economy", AESM, Chisinau, Moldova, 2023.
27. BOGUȘ, A., BĂIEȘU, M. Effective Employee motivation strategies, Book of Abstracts publication, The International Scientific Conference "Competitiveness and innovation in the knowledge Economy", AESM, Chisinau, Moldova, 2023.
28. SECRIERU, A., SECRIERU Iu. Human Rights-Based bugeting: solution to consolidate economic, social and cultural rights. In: *Economic growth in the conditions of globalization*, XVIIth ed., 12-13 octombrie, 2023. Book of abstracts. Chișinău, 2023. p. 33. ISBN 978-9975-167-06-2 (PDF).
29. SECRIERU, A., PÂRȚACHI, I., BOTNARI, N., BOGUȘ, A., NEDELICU, A., ROȘCA-SADURSCHI, L., CECLU, L., ȘCHIOPU, I., MOCANU, N., DRAGOMIR, L., ȚUGUI, E., NASTASIU, A., MIJA, S., SECRIERU, Iu., RUSU, S. *Integrated approach to the financial dimension of economic, social and cultural rights in the Republic of Moldova (RO: Abordare integrată asupra dimensiunii financiare a drepturilor economice, sociale și culturale)*. In: INFOINVENT 2023 Catalogue, Chișinău, Moldova, November 22-24, 2023, pp. 198. Disponibil: <https://infoinvent.md/assets/files/catalog/catalog-2023.pdf>.
30. SECRIERU, Iu., SECRIERU, A., POPCOVA, O., GUȚULEAC, E. Extinderea incluziunii financiare prin tehnologia blockchain (ENG: Expanding financial inclusion through blockchain technology). In: INFOINVENT 2023 Catalogue, Chișinău, Moldova, November 22-24, 2023, pp. 198. Disponibil: <https://infoinvent.md/assets/files/catalog/catalog-2023.pdf>
31. ȘCHIOPU Irina, *Posibilități de finanțare a domeniului cultural întru consolidarea respectării Dreptului la cultură*. În: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*. Vol.10, Partea 1, 7 iunie 2023, Cahul. Cahul: Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, 2023, pp. 319-326. ISSN 2587-3563, E-ISSN 2587-3571. Disponibil: http://conference-prospects.usch.md/files/archive/2023/Volumul_X,_Partea_I.pdf.

9. Alte lucrări științifice

32. DRAGOMIR, Lilia. *Strategii macroeconomice bugetare și fiscale: Note de curs și aplicații practice*: Pentru Ciclu 2, studii superioare de masterat / Lilia Dragomir, Andrei Mulic; Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea Științe Economice, Departamentul Finanțe și Bănci. – Chișinău: CEP USM, 2022. – 84 p.: fig., tab. Bibliogr.: p. 82-83 (52 tit.). – 50 ex. ISBN 978-9975-159-94-4.

33. ȘCHIOPU, Irina, NEDELICU, Ana. *Dreptul la cultură: evaluare și consolidare la nivel național și local. Ghid metodologic*. Cahul, Centrografic, 2023. 57 p. ISBN 978-9975-88-105-0.

10. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice.

(comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor)

▪ PÂRȚACHI, Ion, MIJA, Simion. International Conference „*Globalization and Higher Education in Economics and Business Administration*” (GEBA 2023), Alexandru Ioan Cuza University, Faculty of Economics and Business Administration, Iasi, Romania, 19-21 October 2023. Comunicarea: Moldova GDP forecasting using Bayesian multivariate models. Disponibil pe: <https://www.feaa.uaic.ro/geba/programme.pdf>, p. 29.

▪ BOTNARI, Nadejda, PETRIOA, Andrei, SECRIERU, Angela. International Conference „*Globalization and Higher Education in Economics and Business Administration*” (GEBA 2023), Alexandru Ioan Cuza University, Faculty of Economics and Business Administration, Iasi, Romania, 19-21 October 2023. Comunicarea: Gender analysis of public spending for security and welfare in the Republic of Moldova. Disponibil pe: <https://www.feaa.uaic.ro/geba/programme.pdf>, p. 31.

▪ BOGUȘ, Angela. International Conference Resilnat-3c „*Resilience and Competitiveness of the National Economies - under the sign of creativity, crisis and conflicts*”. București, România, 15-16 iunie 2023. Comunicarea: Ensuring the right to a decent standard of living through efficient public expenditure management.

▪ BOGUȘ, Angela. The International Scientific Conference „*Competitiveness and innovation in the knowledge Economy*”, AESM, Chisinau, Moldova, 22-23 September, 2023. Comunicarea: Improving the standard of living in the Republic of Moldova by enhancing public administration performance

▪ ȘCHIOPU, Irina. Conferința Științifică internațională „*Perspectivile și problemele integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*” Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu”, Cahul, Republica Moldova, 7 iunie 2023. Comunicarea: „Managementul în cultură- ca proces de mediere între creație și consum”

▪ ȘCHIOPU, Irina. Conferința științifico-practică națională „*Inovația: factor al dezvoltării social-economice*” ediția a VI-a, Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu”, Cahul, Republica Moldova, 16 decembrie 2022. Denumirea comunicării: „Indicatori de performanță ca efect al respectării dreptului la cultură în Republica Moldova”.

▪ ȘCHIOPU, Irina. Conferința Științifico-Practică Națională „*Inovația: factor al dezvoltării social-economice*” ediția a VI-a, Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu”, Cahul, Republica Moldova, 15 decembrie 2023. Denumirea comunicării: „*Posibilități de finanțare indirectă a domeniului cultural întru consolidarea dreptului la cultură*”.

11. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media (Opțional):

- Radio Moldova Tineret, *Emisiunea „Generația mea”*, participantă Lilia Dragomir, conferențiar universitar, doctor, cercetătoare în echipa de proiect. Data: 29 decembrie 2022. Disponibil pe: <https://www.facebook.com/RMTMoldova/videos/557438752916584/> (neraportat în 2022).
- Radio Moldova Tineret, *Emisiunea „Generația mea”*, participantă Lilia Dragomir, conferențiar universitar, doctor, cercetătoare în echipa de proiect. Data: 28 decembrie 2023. Disponibil pe: <https://www.facebook.com/RMTMoldova/videos/interviu-cu-lica-erhan-doctor-conferen%C8%9Biar-universitar-%C8%99i-lilia-dragomir-doctor-/1420655942192045>.

12. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2023 de membrii echipei proiectului (opțional)

13. Concluzii

Concluzii și etape următoare: necesitatea unor importante informații suplimentare și detaliate pentru a examina Bugetul Public Național și elementele acestuia prin prisma drepturilor omului; derularea unui proces pentru a conveni asupra unei definiții tangibile și măsurabile a obligațiilor fundamentale minime; identificarea și colectarea informațiilor și datelor financiare mai detaliate despre grupurile care sunt cel mai departe de a-și realiza drepturile omului; un proces de colectare de dovezi, monitorizare și raportare privind drepturile omului în Republica Moldova. Acest proces ar putea identifica unde sunt cele mai mari "lacune" între drepturile existente pe hârtie și cele realizate în practică. Acest lucru ar putea ajuta factorii de decizie să înțeleagă mai bine unde sunt cele mai necesare resurse și modul în care deciziile bugetare afectează drepturile omului.

Conducător de proiect _____

Angela SECRIERU, dr. hab.

Data

LS

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2023

Denumirea proiectului "Drepturile omului în Republica Moldova: dimensiunea financiară și consolidarea prin gestiunea eficientă a cheltuielilor publice"

Cifra proiectului: 20.80009.0807.35

RO. În scopul atingerii scopului și obiectivelor aferente etapei anuale a proiectului, echipa de cercetători, aplicând un arsenal extins de metode de cercetare în corespundere cu tematica proiectului (inclusiv - metoda sondajului; metode econometrice - regresia simplă și regresia multiplă, etc.), a formulat soluții referitoare la consolidarea drepturilor economice, sociale și culturale (DESC) în Republica Moldova prin dezvoltarea și implementarea abordării bugetare în baza drepturilor omului. În consecința activităților de cercetare, rezultatele obținute sunt exprimate sintetic, după cum urmează:

- elaborarea studiului privind Bugetarea în baza drepturilor omului; - elaborarea studiului referitor la aplicarea cadrului metodologic de monitorizare a dreptului la un trai decent; - elaborarea recomandărilor aferente planificării și raportării bazate pe performanță, care reprezintă un instrument eficient de corelare dintre drepturile economice, sociale și culturale ale omului și alocațiile bugetare; - formularea recomandărilor privitor la perfecționarea cadrului conceptual și metodologic privind bugetarea dreptului la cultură precum și al algoritmului instrumental al bugetării cheltuielilor publice alocate domeniului cultural în scopul eficientizării consolidării respectării dreptului la cultură; - elaborarea studiului referitor la procesul bugetar din perspectiva dreptului la ocrotirea sănătății; - evaluarea riscurilor legate de sănătate cu impact asupra procesului bugetar, sintetizarea setului de indicatori de performanță pentru monitorizarea progresului în consolidarea dreptului la ocrotirea sănătății încadrați în procesul bugetar; - elaborarea studiului referitor la perspectiva aplicării tehnologiei blockchain în scopul extinderii incluziunii financiare în Republica Moldova cu impact pozitiv asupra consolidării DESC; - argumentarea incluziunii financiare în calitate de componentă a drepturilor omului și parametru de monitorizare a bugetului public național din perspectiva drepturilor omului.

Rezultatele obținute în activitatea de cercetare sunt reflectate în următoarele valori ale indicatorilor de performanță: a) numărul total de publicații: 33, inclusiv pe categorii: în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS - 2; în reviste din străinătate recunoscute - 7; în reviste din Registrul Național al revistelor de profil - 5; în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) - 7; în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) - 10; alte lucrări științifice - 2, inclusiv: Ghid metodologic - 1; b) numărul de participări la manifestări științifice - 25, dintre care: 11 - manifestări științifice internaționale (în străinătate); 14 - manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova); c) trei evenimente științifice la tematica Proiectului organizate și desfășurate; d) participarea la două expoziții internaționale; e) două participări de diseminare a rezultatelor științifice la emisiuni TVR; f) trei distincții de la activități aferente proiectului: Medalia „Nicolae Milescu Spătarul” și Diplomă de excelență, ambele conferite de Academia de Știință a Moldovei; premiul „Sergiu Chircă” pentru Teza de doctor de excelență Gradul III, Diplomă de merit conducătorilor / consultanților științifici ai tezelor laureaților concursului „Teza de doctorat de excelență a anului 2022”. Rezultatele proiectului obținute la momentul raportării au impact la nivel local, raional, regional, național, cu perspectiva extinderii și la nivel european (internațional).

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2023 în cadrul proiectului din Programul de Stat
Drepturile omului: dimensiunea financiară și consolidarea prin gestiunea eficientă a
cheltuielilor publice**

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS

1. PÂRȚACHI, Ion, ANGHELACHE, Constantin Silviu, ANGHEL, Mădălina-Gabriela, IACOB, Ștefan Virgil, RĂDULESCU, Irina Gabriela, BREZOI, Alina Gabriela. Analysis of the Situation of Renewable and Non-Renewable Energy Consumption in the European Union. In: *Energies*, 2023, nr. 3(16), pp. 1-15. ISSN 1996-1073. DOI: 10.3390/en16031338. Disponibil: <https://www.mdpi.com/1996-1073/16/3/1338>
2. SECRIERU, A. Local financial autonomy as a prerequisite for improving the provision of public services and goods: the case of the Republic of Moldova. *Baltic Journal of Economic Studies*, 2022, Vol. 8 No. 5, 25-35. ISSN 2256-0963. Disponibil pe: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/1975/1984> (editat ianuarie 2023).

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

3. BOGUȘ, A. Measuring social progress in the context of valuing the right to a standing of living. În: *Journal of International Scientific Publications: Economy & Business*. (IDEAS, EconPapers), 2022, nr.16, 242-251, 0,46 c.a., ISSN 1314-7242 (online). Disponibil: <https://www.scientific-publications.net/en/article/1002433/> (editat decembrie 2022).
4. BOGUȘ A. Ensuring the right to a decent standard of living through efficient public expenditure management. *Romanian Journal of Economics*, The Institute of Național Economy, Romanian Academy, Volume 57 / 2023, ONLINE ISSN 2344-4657. <https://revecon.ro/content/volume-57-2023;>
5. BOTNARI, N., COPĂCEANU, C. Guaranteeing the right to health through the compulsory health care insurance funds in the Republic of Moldova. În: *Journal of Public Administration, Finance and Law*. 2022, nr. 26, 31-40. ISSN–L = 2285 – 3499 (online). Disponibil: https://www.jopafll.com/uploads/issue26/GUARANTEERING_THE_RIGHT_TO_HEALTH_THROUGH_THE_COMPULSORY_HEALTH_CARE_INSURANCE_FUNDS_IN_THE_REPUBLIC_OF_MOLDOVA.pdf (editat ianuarie 2023).
6. SECRIERU, A., SECRIERU, Iu. Financing the education sector in crisis situations from the perspective of consolidating the right to education. În: *Journal of International Scientific Publications: Economy & Business*. (IDEAS, EconPapers), 2022, nr.16, 232-241, 0,46 c.a., ISSN 1314-7242 (online). Disponibil: <https://www.scientific-publications.net/en/article/1002433/> (editat decembrie 2022).
7. MOCANU, N. BEDA O., MARDARI L., MATEOC T. Inflation in Moldova: status, reasons and solutions for its reduction . *Management agricol*. Seria I. VOL XXV (2) Timișoara, 2023, pp. 39-44. ISSN (former ISSN 1453-1410, E-ISSN 2069-2307). 0,2 c.a <https://www.lsma.ro/index.php/lsma/article/view/2358/pdf>, <https://www.lsma.ro/index.php/lsma/issue/view/35/showToc>
8. MOCANU, N. BEDA O., MARDARI L. , MATEOC T. The performance of the banking system in the Republic of Moldova: theoretical and practical aspects. *Management agricol*.

Seria I. VOL XXV (2) Timișoara, 2023, pp. 88-93. ISSN (former ISSN 1453-1410, E-ISSN 2069-2307). 0,2 c.a <https://www.lsma.ro/index.php/lsma/issue/view/35/showToc>

9. MOCANU, N., SECRIERU V., MATEOC-SÎRB N., MOCANU A. Organizational principles and techniques of fiscal control in the Republic of Moldova. *Management agricol*. Seria I. VOL XXV (2) Timișoara, 2023, pp. 120-125. ISSN (former ISSN 1453-1410, E-ISSN 2069-2307). 0,2 c.a <https://www.lsma.ro/index.php/lsma/issue/view/35/showToc>

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

10. NEDELICU A., Performance report as an essential tool in the efficientizing of public spending in the context of human-rights based budgeting. *The Scientific Journal of Cahul State University "Bogdan Petriceicu Hasdeu" Economic and Engineering Studies*, №. 1 (11), 2022, p.36-42.(editat iunie 2023).

11. NEDELICU A., Analysis of the national program for child protection for the years 2022-2026 through the lens of respecting economic, social and cultural rights. *The Scientific Journal of Cahul State University "Bogdan Petriceicu Hasdeu" Economic and Engineering Studies*, №. 2 (12), 2022, p.21-29 (editat august 2023).

12. PÂRȚACHI, Ion, ANGHELACHE, Constantin Silviu, ANGHEL, Mădălina-Gabriela, PETRE, Alexandra, OLTEANU, Cristian. Funcțiile banilor în economia modernă. In: *Economica*, 2023, nr. 3(125), pp. 78-94. ISSN 1810-9136. DOI: 10.53486/econ.2023.125.078. Disponibil:

https://ase.md/files/publicatii/economica/ec_2023_3_r2.pdf

13. РУСУ, Светлана. Миграция из Республики Молдова в Российскую Федерацию: особенности трудовой деятельности и адаптация на рынке труда. *Economica*, 2022, nr. 3, 46-61. ISSN 1810-9136. Categoria B. Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/economica/ec_2022_32.pdf (editat decembrie 2022).

14. ȘCHIOPU, Irina. Analiza cheltuielilor publice alocate pentru sectorul „CULTURĂ, SPORT, TINERET, CULTE ȘI ODIHNĂ” prin prisma respectării dreptului cultural în Republica Moldova pe perioada anilor 2019-2022. În: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe economice și ale comunicării)*. 2022, nr. 11(02), pp. 57-63. ISSN 2587-4446, E-ISSN 2587. Disponibil: <https://economy.studiamsu.md/nr-11-2022/>. (editat decembrie 2022).

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

15. BOGUȘ, A. Ensuring the right to a decent standard of living through efficient public expenditure management. În: *The International Conference "Resilience and competitiveness of the national economies - under the sign of creativity, crisis and conflicts" - Resilnat-3c*, 2023, Edition Smart sustainable development and digital transformation, National Institute of Economic Research, Institute of National Economy, 15-16 June, 2023, 67, Romanian Academy București, România. Link:

https://www.ien.ro/sites/default/files/Resilnat%202023_Book%20of%20abstracts_updated.pdf

16. BOGUȘ, A., JOROVLEA, E., Education of loyal behavior of employees through some motivating factors. În: *International scientific publication „Organization of scientific research in modern conditions 2023*, no. 17, March 2023, 63-69; <https://www.proconference.org/index.php/usc/issue/view/usc17-01/usc17-01>

17. DRAGOMIR, Lilia, DARII, Ina. Evaluarea economică a eficienței în sistemul de sănătate publică în Republica Moldova. In: *Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și*

mondiale, Ed. Editia 1, R, 28-29 octombrie 2022, Chișinău. Chișinău, Moldova: CEP USM, 2022, R, p. 31. (editat decembrie 2023).

18. DRAGOMIR, L. Eficacitatea programelor de sănătate în Republica Moldova. In: *Dezvoltarea economico-socială durabilă a euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere*, Ed. 18, 28 octombrie 2022, Iași, România. Iași, România: Performantica, 2022, Vol.42, pp. 149-153. ISSN 2971- 8740 ISSN- L 2971- 8740. (editat ianuarie 2023)

19. DRAGOMIR, L. Methods of financing the health system in the Republic of Moldova. În: *The 18th Edition of the International Conference on European Integration - Realities and Perspectives*: conf. șt. intern., 19-20 mai, 2023. Danubius University, Galați România, p. 444-450. EIRP Proceedings (EBSCO Publishing). ISSN 2067 - 9211. Disponibil: <https://dp.univ-danubius.ro/index.php/EIRP/article/view/329/332>

20. SECRIERU, A., PÂRȚACHI, I., BOTNARI, N., BOGUȘ, A., NEDELCU, A., ROȘCA-SADURSCHI, L., CECLU, L., ȘCHIOPU, I., MOCANU, N., DRAGOMIR, L., ȚUGUI, E., NASTASIU, A., MIJA, S., SECRIERU, Iu., RUSU, S. Integrated approach to the financial dimension of economic, social and cultural rights in the Republic of Moldova. In: *Proceedings of the 15th edition of EUROINVENT 2023: European Exhibition of creativity and innovation*, 11-13 May, 2023. Romania, Iași, p. 177. ISSN 2601-4564. Disponibil pe: https://www.euroinvent.org/cat/EUROINVENT_2023.pdf

21. MOCANU, N. SECRIERU V, Techniques for performing fiscal control in the Republic of Moldova: Ukraine, Bulgaria, EU: Modern trends in the development of science, technology and innovation: VII International scientific and practical conference. Bulgaria, Burgas 2023, pp. 57-60. ISBN 978-619-239-891-0. 0,4 c.a.

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

22. DRAGOMIR, Lilia. Concentration vectors of the compulsory medical assistance insurance system in the Republic of Moldova. In: *Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii: Culegere de rezumate*, Ed. Ediția 26, 23-24 septembrie 2022, Chișinău. Chișinău Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al ASEM, 2022, Ediția a 26-a rezumate, p. 53. ISBN 978-9975-155-93-9. (editat decembrie 2022)

23. ROȘCA - SADURSCHI L., CECLU L. *Eco - inovarea - promotor al economiei circulare în dezvoltarea afacerilor sustenabile*, Conferința științifică internațională "Strategii și politici de management în economia contemporană", (ediția a 7-a), 9-10 iunie 2022 ASEM, Chișinău, ISBN 978-9975-147-65-1. (editat decembrie 2022).

24. ROȘCA - SADURSCHI L., PREPELIȚA I. *Migrația, ca factor important de influență a pieții muncii*, Conferința Științifică Națională „Inovația: factor al dezvoltării social-economice”, ediția a VII-a. 16 decembrie 2022, Universitatea de Stat „B.P.Hasdeu” din Cahul, 2022 Cahul, ISBN 978-9975-88-104-3., p. 24-31. (editat decembrie 2022).

25. SECRIERU, Iu., BÎRSAN, S., KENIG, E. Tehnologia blockchain: oportunități de extindere a incluziunii financiare în Republica Moldova. In: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*, Ed. Volumul X, 7 iunie 2023, Cahul. Cahul: Tipografia „CentroGrafic” SRL, 2023, Vol.10, Partea I, pp. 331-337. ISSN 2587-3571.

26. BOGUȘ, A., BĂIEȘU, M. Prospects for improving living standards in Moldova through improving the performance of public administration, Book of Abstracts publication, The International Scientific Conference "Competitiveness and innovation in the knowledge Economy", AESM, Chisinau, Moldova, 2023.

27. BOGUȘ, A., BĂIEȘU, M. Effective Employee motivation strategies, Book of Abstracts

publication, The International Scientific Conference "Competitiveness and innovation in the knowledge Economy", AESM, Chisinau, Moldova, 2023.

28. SECRIERU, A., SECRIERU Iu. Human Rights-Based bugeting: solution to consolidate economic, social and cultural rights. In: *Economic growth in the conditions of globalization*, XVIIth ed., 12-13 octombrie 2023. Book of abstracts. Chişinău, 2023. p. 33. ISBN 978-9975-167-06-2 (PDF).

29. SECRIERU, A., PÂRȚACHI, I., BOTNARI, N., BOGUȘ, A., NEDELCU, A., ROȘCA-SADURSCHI, L., CECLU, L., ȘCHIOPU, I., MOCANU, N., DRAGOMIR, L., ȚUGUI, E., NASTASIU, A., MIJA, S., SECRIERU, Iu., RUSU, S. *Integrated approach to the financial dimension of economic, social and cultural rights in the Republic of Moldova (RO: Abordare integrată asupra dimensiunii financiare a drepturilor economice, sociale și culturale)*. In: INFOINVENT 2023 Catalogue, Chişinău, Moldova, November 22-24, 2023, pp. 198. Disponibil: <https://infoinvent.md/assets/files/catalog/catalog-2023.pdf>.

30. SECRIERU, Iu., SECRIERU, A., POPCOVA, O., GUȚULEAC, E. Extinderea incluziunii financiare prin tehnologia blockchain (ENG: Expanding financial inclusion through blockchain technology). In: INFOINVENT 2023 Catalogue, Chişinău, Moldova, November 22-24, 2023, pp. 198. Disponibil: <https://infoinvent.md/assets/files/catalog/catalog-2023.pdf>.

31. ȘCHIOPU Irina, *Posibilități de finanțare a domeniului cultural întru consolidarea respectării Dreptului la cultură. În: Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*. Vol.10, Partea 1, 7 iunie 2023, Cahul. Cahul: Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, 2023, pp. 319-326. ISSN 2587-3563, E-ISSN 2587-3571.

Disponibil: http://conference-prospects.usch.md/files/archive/2023/Volumul_X_Partea_I.pdf.

9. Alte lucrări științifice

32. DRAGOMIR, Lilia. *Strategii macroeconomice bugetare și fiscale: Note de curs și aplicații practice*: Pentru Ciclul 2, studii superioare de masterat / Lilia Dragomir, Andrei Mulic; Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea Științe Economice, Departamentul Finanțe și Bănci. – Chişinău: CEP USM, 2022. – 84 p.: fig., tab. Bibliogr.: p. 82-83 (52 tit.). – 50 ex. ISBN 978-9975-159-94-4.

33. ȘCHIOPU, Irina, NEDELCU, Ana. *Dreptul la cultură: evaluare și consolidare la nivel național și local. Ghid metodologic*. Cahul, Centrografic, 2023. 57 p. ISBN 978-9975-88-105-0.

**Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2023**

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.35

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	445,1	-	445,1
Contribuții de asigurări de stat obligatorii	212100	106,8	-	106,8
Servicii informaționale	222210	11,9	- 2,1	9,8
Servicii de editare	222910	14,0	+7,0	21,0
Servicii neatribuite altor aliniate	222990	4,4	-4,4	0
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281900	6,3	-0,5	5,8
Total		588,5	-	588,5

Conducătorul organizației _____ / Alexandru STRATAN

Contabil șef _____ / Angela COBUȘCEAN

Conducătorul de proiect _____ / Angela SECRIERU

Data: 12 ianuarie 2024

LȘ

Compoența echipei conform contractului de finanțare 2023

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.35

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2023						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Secrieru Angela	1968	dr. hab	0,5 de bază 0,25 prin cumul	02.01.2023	31.12.2023
2.	Pârțachi Ion	1955	dr. șt. ec.	0,25	02.01.2023	31.12.2023
3.	Botnari Nadejda	1961	dr. șt. ec.	0,25	02.01.2023	31.12.2023
4.	Boguș Angela	1970	dr. șt. ec.	0,50	02.01.2023	31.12.2023
5.	Țugui Eduard	1980	dr. șt. ec.	0,25	02.01.2023	31.12.2023
6.	Mocanu Natalia	1970	dr. hab.	0,50	02.01.2023	31.12.2023
7.	Dragomir Lilia	1975	dr. șt. ec.	0,50	02.01.2023	31.12.2023
8.	Nastasiu Ana	1996	mast.	0,50	02.01.2023	31.12.2023
9.	Ababii Victor	1993	drd.	-	02.01.2023	31.12.2023
10.	Mardari Liliana	1982	drd.	-	02.01.2023	31.12.2023
11.	Secrieru Iulian	1971	drd.	-	02.01.2023	31.12.2023
12.	Rusu Svetlana	1996	drd.	-	02.01.2023	31.12.2023
13.	Mija Simion	1988	drd.	-	02.01.2023	31.12.2023

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform proiectului: 33,3%

Conducătorul organizației / Alexandru STRATANContabil șef / Angela COBUȘCEANConducătorul de proiect / Angela SECRIERU

Data: 12 ianuarie 2024

LȘ

DECIZIA nr. 7/6
a Senatului extraordinar al ASEM
din 11.01.2024

Luând act de Raportul Științific pentru anul 2023 și Raportul Științific Final privind executarea proiectului de cercetare și inovare „**Drepturile omului în Republica Moldova: dimensiunea financiară și consolidarea prin gestiunea eficientă a cheltuielilor publice**”, înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul: 20.80009.0807.35, prezentat de conducătorul proiectului dna Angela SECRIERU, dr. hab., prof. univ., Senatul ASEM constată că, pe parcursul anului 2023, au fost realizate integral toate obiectivele planificate.

Luând în considerație cele menționate mai sus, dar și obiectivele și acțiunile planificate pentru anul 2023, eforturile echipei de cercetare au determinat următoarele rezultate:

1. A fost elaborat studiul privind Bugetarea în baza drepturilor omului.
2. A fost elaborat studiul referitor la aplicarea cadrului metodologic de monitorizare a dreptului la un trai decent.
3. Au fost elaborate recomandările aferente planificării și raportării bazate pe performanță.
4. Au fost propuse recomandări referitor la perfecționarea cadrului conceptual și metodologic privind bugetarea Dreptului la cultură precum și al algoritmului instrumentar al bugetării cheltuielilor publice alocate domeniului cultural în scopul eficientizării consolidării respectării dreptului la cultură.
5. A fost elaborat studiul referitor la procesul bugetar din perspectiva dreptului la ocrotirea sănătății.
6. A fost elaborat studiul referitor la perspectiva aplicării tehnologiei blockchain în scopul extinderii incluziunii financiare în Republica Moldova cu impact pozitiv asupra consolidării DESC.

În perioada anilor 2020-2023 în cadrul proiectului de cercetare au fost realizate mai multe activități privind realizarea obiectivelor propuse, după cum urmează:

- A fost proiectat și evaluat sistemul de indicatori pentru evaluarea respectării dreptului la ocrotirea sănătății. În special, au fost evaluați indicatorii cantitativi ai fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM).
- A fost elaborat modelul de interconexiune între instrumentele de finanțare și obiectivele de atins în domeniul de sănătate publică, care scoate în evidență că finanțarea unui sistem de sănătate se referă la modul în care sunt colectate fondurile necesare desfășurării activității în sectorul sanitar, precum și la modalitatea în care aceste fonduri sunt alocate și apoi utilizate.
- A fost evaluat impactul protecției sociale asupra nivelului de trai, evaluarea cheltuielilor publice pentru protecția socială prin prisma eficienței acestora, evaluarea impactului prestațiilor sociale asupra nivelului de trai.
- A fost elaborat studiul privind dezvoltarea diverselor forme de parteneriat în asigurarea nivelului de trai, studiul analitic prin care este cercetată situația globală cu privire la maternitatea sigură, copii și tineri prin intermediul Cadrului Global de Indicatori ai Dezvoltării Durabile, studiu realizat cu privire la modalitățile de promovare a dreptului la cultură prin drepturile omului, cum ar fi: libertatea creației; dreptul la învățătură, libertatea conștiinței, etc.

Indicatorii de performanță aferenți Proiectului au înregistrat în perioada 2020-2023 următoarele valori:

- a) Numărul publicațiilor, total: 89, inclusiv pe categorii:

- capitole în monografiile naționale / internaționale - 1;
articole în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS - 2;
articole în alte reviste din străinătate recunoscute - 17;
articole în reviste din Registrul Național al revistelor de profil - 18;
articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) - 15;
articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) - 28;
teze în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) - 3
teze în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională - 1
alte lucrări științifice - 4, inclusiv: Ghid metodologic - 2;
- b) evenimente științifice la tematica Proiectului organizate și desfășurate - 7;
c) participarea la două expoziții internaționale;
d) două participări de diseminare a rezultatelor științifice la emisiuni TVR.

În urma celor menționate, Senatul ASEM

DECIDE:

1. A aproba rezultatele activității de cercetare științifice în anul 2023 în cadrul proiectului de cercetare și inovare „Drepturile omului în Republica Moldova: dimensiunea financiară și consolidarea prin gestiunea eficientă a cheltuielilor publice”, înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul: 20.80009.0807.35, prezentat de conducătorul proiectului dna Angela SECRIERU, dr. hab., prof. univ.

2. A aproba rezultatele activității de cercetare științifice în perioada anilor (2020-2023) în cercetare și inovare „Drepturile omului în Republica Moldova: dimensiunea financiară și consolidarea prin gestiunea eficientă a cheltuielilor publice”, înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul: 20.80009.0807.35, prezentat de conducătorul proiectului dna Angela SECRIERU, dr. hab., prof. univ.

3. A transmite Raportul Anual însoțit de decizia Senatului ASEM către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare din Republica Moldova până la 15 ianuarie 2014 pe suport de hârtie (3 exemplare) și electronic (versiuni identice). (responsabil: directorul de proiect).

4. A transmite Raportul Final însoțit de decizia Senatului ASEM către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare din Republica Moldova până la 15 ianuarie 2024 pe suport de hârtie (3 exemplare) și electronic (versiuni identice). (responsabil: directorul de proiect).

5. A publica în Acces Deschis raportul anual al proiectului pe pagina oficială a ASEM în termen de 3 zile. (responsabili: directorul de proiect, direcția tehnologiei informaționale).

Președintele Senatului ASEM
dr. hab. prof. univ.,
membru corespondent al ASM

Secretar științific
al Senatului ASEM

Alexandru STRATAN

Diana BRAGOI